

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős és főszerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.”

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A szászok multja és jelenje.

Erre a vezércikk témára, nem valami tudományos történeti munkának ismeretése, sőt kritikája, adja meg a kínáló alkalmat, hanem az az érdekes esemény, hogy a szászok politikai elégedetlenségének nagyon férfias és öntudatos kifejezésre, juttatása alkalmával a „Viitorul” hangos szemrehányásokkal felelt a szászoknak. A „Viitorul”, a szászok Genfre apelláló ultimátumára, a rut hálátlanság emlegetésével, egyenesen arra hivatkozott, hogy a szászok elégedetlensége egy cseppet sem indokolt, egy szikrát sem morális, mert ma, a liberális rezsim alatt sokkal kedvezőbb helyzetben vannak, mint az elnyomásra alapított magyar uralom ideje alatt.

A bornirt vádaskodásra mi, magyar kisebbségek, nem válaszolhattunk, mert a „Viitorul” a napnál világosabb történeti igazságokat is leszokta hazudolni s nem állott érdekünkben a falra borsót hányni s engedték, hogy a rágalmak s képtelen hazugságok egész özönével fröccsentsen be bennünket újra ez a lap a régi Magyarországhoz címzett, — de tulajdonképpen nekünk szánt piszkolódásaival.

Azonban nagy örömeinkre olyan cáfolatot olvastunk a legilletékesebbek, tehát a szászok részéről, a „Viitorul” bornirt ferdítéseire, hogy nem tudunk ellenállani a vágnak, hogy ne közöljük magyar testvéreinkkel is a szászok válaszát. Tehát itt adjuk a szászok multját és jelenét úgy, ahogy tárgyilagosan azokat éppen ők karakterizálják:

„Mi volt a helyzetünk — így ír egy vezető szász politikus — az elmúlt időkben? Soha sem történt meg velünk, hogy a hivatalos helyiségekben ez a felírás fogadott volna: „Csak magyarul beszéljünk!” Ma ellenben, még a saját pénzünkön fenntartott hivatalos helyiségekben és intézetekben is ott találjuk a felhívást: „Csak románul!” Anyanyelvünknek Magyarországon a közigazgatás egész vonalán, korlátlan érvényessége volt és soha egyetlen városi, vagy megyei bizottsági szász tagot nem gátoltak meg abban, hogy

anyanyelvén szóljon. Ma minden ilyen bizottságban, képviselőletben a szászt minden pillanatban ellehet hallgattatni. A saját városi hatóságához mindenki, a román is, a saját anyanyelvén írt.

Milyen semmivé zsugorodnak össze iskoláinkért akkor hangoztatott panaszaink, ha azokat össze hasonlítjuk a liberális veretű állami iskolákkal.

Régi önrendelkezési jogunkból alig maradt meg valami és ezt a nyomoruságos maradékot is kiakarják csavarni kezeinkből!

A gyermekeket, kiknek még a saját anyanyelvükkel is küzdeniük kell, olyan módon terhelik túl a román nyelv tanulásával, hogy ennek terhe alatt csaknem összetörnek gyermekeink. A vizsgai torturákról meg jobb nem is beszélni. Ilyesmikkel senkit sem gyötört a magyar közoktatásügy.

Nekünk, szászoknak csaknem másfél századon át német színházunk volt Erdélyben. A magyar kormány soha a legcsekélyebb akadályt sem gördítette működése útjába. Ma a németellenes rendelkezés következtében az a lehetetlen állapot áll fenn, hogy művészi előadásainkon két akkora vigalmi adót fizetünk, mint a románok.

A kormány franciául írott lapjának van arcbőre azt állítani, hogy a kisebbségeket a földkisajátítások rendjén épp úgy kezelték, mint a regáti bojárokat!

Ma népünk legmélyebb rétegei is felvannak bolygatva, zaklatva és a legutolsó paraszt szolgától a legkisebb szász falu iskolás gyermekéig, mindenki érzi, hogy meg van támadva életjoga, szabadsága és legbensőbb lelki java!

Leközöltük szórul-szóra ezt az illetékes párhuzamba állítását a szász nép multjának és jelenének. Már most csak azt szeretnők látni, hogy mint tudja ezeket a tényeket is elgamatolni a „Viitorul”!?

G. F.

— Tilos a templomokra való kéregetés. A minisztérium 1928. augusztus 25-én kelt 44,369. számú rendeletével betiltotta a templomokra való kéregetést. Erre a rendeletre az adott okot, hogy a kéregetők sok visszaélést követtek el.

Tatarescu miniszter ur figyelmébe!

Amint halljuk, a „Vlaicu” liceum részére megvásárolt kollégiumi épület ünnepélyes felszentelésén, a miniszter ur egy nagyszerű és emelkedett tónusu beszédet vágott kt, mely — amint fültanuk mondják — oda konkludált, hogy a kisebbségekkel végre kötelessége a román államnak a békeséget megteremtteni s megértő, igazi kultúrával ki kell küszöbölni azokat a spórádikus sikanériákat, melyek állandó feszültségben és izgalomban tartják a romániai kisebbségeket, főleg a református magyarságot.

Nem közölhetem le szórul-szóra a miniszter ur ünnepi szavait, de ha igaz, hogy a kisebbségeket is érintő beszédének ez volt a veleje: akkor a miniszter ur, abban a solemnis pillanatban, új hangokat hallatott és elítélte az állami és megyei közfunkcionáriusok basáskodó türelmetlenségét, melyek annyi bajt okoztak és okoznak ma is az állami élet belső konszolidációjának, külföldi hirnevének, s a polgárok közötti békés harmónia kialakulásának.

Nem vonjuk kétségbe, hogy a miniszter urnak a jobbik énje szive tájáról buggyantak ajkára e nekünk jóleső szavak, de, aki a szászvárosi magyar reformátusok örökre fájlalt imatermében szónokol a kisebbségek megértésének szükséges voltáról, az vigyázzon arra, hogy mit beszél, mert mi a szépen cizellált szavaknak s az ujszerűségű igéknek, nem tudunk hinni, hiszen a gyakorlat s az általános államrezon egészen mást mutatnak, mint amit a felelős tényezők, emelkedett hangulatban, pathetizálva nekünk bekonferálnak.

Minket a mindennapi élet elszomorító példái egyenesen arra kényszerítenek, hogy Tamásként csak annak higyjünk, amit valóságosan is megtapasztalunk.

Eltekintve attól, hogy kisebbségi jóhiszeműségünknek a miniszter ural szemben, Hunyadmegyében az volna a legeslegelső tárgyi biztosítéka, ha a zsilvölgyi magyarság mártír sorsba hajszolt és betömlőcözött vezetőjét: Mittelhuber Rezső magyar testvérünket szabadlábra helyezné, vagy helyezetté, — mondom, eltekintve ettől a legeslegelső tárgy biztosítéktól, csak akkor tudnánk hinni a miniszter urnak, ha a kisebbségek elleni indokolatlan és törvénytelen hajszát beszüntetné és drákói szigorral megbüntetné a basáskodó kiskirályokat. Ha ráparancsolna pl. a dévai pénzügyigazgatóságra, hogy terjessze fel leltárgyalás végett a kisebbségi megnyomorított polgárok adófelebbezéseit a törvényszékhez, mert bizony a pénzügyigazgatóságban már esztendő óta garmada számra hevernek elintézetlenül adófelebbezéseink és hiábavaló minden erőlködésünk, mert szántsándékkal és bűnösen lezárják előttünk a birói igazság-

szolgáltatás sorompóit. Tessék fölön csipni az olyan állami adóközeget, ki ilyen igazságtalansággal hajszol bele mindnyájunkat a hitlenségbe, továbbá tessék uti-laput kötni az olyan kudzsiri perceptor-féle zsebrákoknak is a talpára, kik állandóan zsarolják és terrorizálják a kisebbségi adóalanyokat. Ezek is tárgyi biztosítékai kell legyenek jóhiszeműségünknek

A kulturánkkal szemben elkövetett sérelmeink sem engednek valami nagyon sokat és jót hinni el miniszter uréknak. Pláne akkor nem, ha éppen a Kún-kollégiumról van szó, vagy ha éppen a volt kollégiumi épületben hangzanak el a miniszteri súlyos szavak. Miniszter ur ünnepi beszédében arra hivatkozott, hogy a román kultúra nem jogtiprással ült be a Kún-kollégiumba. Sub specie temporis: ez most igaz, de sub specie aeternatis: nem éppen makulátlanok ez igazságnak némi előzményei. Talán előbb meg kellett történnie egy s másnak. Pl. a 354 éves virágzó intézetet előbb el kellett erőszakosan némitani, be kellett csukatni; a reformátusokat az imateremből botrányosan ki kellett előbb üzni, aztán Genf parancsára megint be kellett őket oda eresztetni stb. stb., hogy végezetül törvénytelenül 44 ezer leu házbéradóval, tulajdoni perrel, beltelkének jogtalan és igazságtalan kisajátításával, végezzék el végérvényesen a puhitást a megvásárlásra. Tehát nem volt nehéz legálisan megvásárolni azt a gyönyörű épületet, ha előzetesen teljesen lehetetlenné tették, hogy a fölött szabadon mi rendelkezünk.

Ha a miniszter ur szétnézett abban a pompás, fejedelmi kulturhajlékban az ünnepélyen: nagyon sok szép, kedves és aranyos iskolás leánykát láthatott festői román nemzeti viseletbe felöltözve. A helybeli állami leány-tanintézetek növendékei voltak azok, akik között sok volt a „felöltöztetett“ magyar lányka is. Ha azt akarja a miniszter ur, hogy csakugyan higgyünk is a szavainak, akkor parancsolja meg ezeknek a regáti mentálitáru igazgató-nőknek, hogy a magyar gyermekekre ne kényszerítsék reá a román viseletet. Ez a nagyon szép és festői nemzeti viselet, minden szépsége mellett is, — nekünk idegen. Nem reánk és nem hozzánk van szabva s ha mégis ránk és gyermekeinkre kényszerítik: ez olyan sérelem, ami sérti nemzeti és kisebbségi önértetünket. És hiába való minden erőlködés, míg ezeket a nagyon kicsinek látszó, de végtelen nagy jelentőségű sikanériákat meg nem szüntetik: nekünk mind beszélhetnek a miniszterek akár az angyalok nyelvén is, mi nem hiszünk.

Mindezekre azért hívtuk fel a miniszter ur figyelmét, hogy végezetül rámutassunk egy olyan sérelemre is, ami egészen új keletű és az eladással van éppen kapcsolatban.

Jól tudja a miniszter ur is, hogy az örökvasári szerződésben arra kötelezte magát a román állam, hogy Hunyad megye területéről, hol ref. iskolák nincsenek, megengedi magyar gyermekeinknek a Kún-kollégiumi elemi iskolába való beiskolázását. Ezt a szerződésbeli kötelezettségét a román államnak a vármegyei áll. tanítószolg. java része nem engedte teljesedésbe menni. Mikor Anghelescu miniszter urhoz fordult az egyházi főhatóság jogorvoslatért, a miniszter ur 9549—1928. III. szám alatt a következő leiratot közölte az egyházi főhatósággal: „A miniszterium aprobálja, miszerint Hunyadvármegye községeiből a református tanulók a szászvárosi ref. elemi iskola többi osztályaiba is beiratkozhatnak, necsak az I. osztályba“. Ezen miniszteri engedélyezés hiába közöltetett pl. a bácsii áll.

tanítóval, mert ez a regátból ide plántált áll. tanító nem akar tudni arról, hogy a bácsii ref. tanköteleseknek joguk van beiratkozni a szászvárosi Kún-kollégium elemi iskolájába. Ez az ur — úgy látszik — füttyül a miniszteri rendeletre, mert a beiskolázott tanulók szüleit állandóan büntetésekkel, végrehajtással s fenyegetéssel molesztálja.

Most tehát egy kéznél levő alkalmatosságot nyújtunk a miniszter urnak, hogy bizonyítsa be: miszerint mégis hihetünk szavainak. Parancsoljon rá az okvetlenkedő regáti kulturközrege, hogy ne molesztálja a bácsii magyarokat, mert ha miniszter urra sem fog hallgatni és bennünket meg fog akadályozni, hogy élhessünk szabadon szerződésben biztosított jogainkkal: mi bepereljük ezt a basáskodó alakot. Most már adás-vételi szerződés van a kezeink között és mi ezzel a szerződéssel nem fogunk nyálaskodni és hét-rét görnyedve kunyorálni!

Gergely Ferenc.

40 év.

Mire e sorok napvilágot látnak, Bocz Soma, a „Szászvárosi Takarékpénztár Rt.“ igazgatója megülte 40 éves jubileumát annak, hogy egy magyar vidéki banknak 40 év óta áll megszokott nélküli hűségű szolgálatában.

Negyven esztendő bizony más embernek elég jogcim volna ahhoz, hogy magát hangosan ünnepeltesse, de — azt hiszem — lapunk valamennyi olvasója csak ebből a riporteri indiskrécióból értesül, hogy Bocz Soma jubilált, mert ő a szó szoros értelmében bizony nem is ülte meg a maga 40 éves jubileumát. Az ünnepeletésnek, — ez a régi, nemes vágásu, vidéki bankdirektor soha életében nem lévén barátja, általánosan ismert puritán jelleménél fogva most is kézzel-lábbal tiltakozott a hangos jubilálás ellen. Így esett meg, hogy az ő jubileuma a takarékpénztár belső embereinek: az igazgatóságnak, felügyelő-bizottságnak, a hivatalnoki karnak bensőséges, intim ünnepe lett.

S ezzel a néhány szóval is rávetítettünk egypár sugarcskát arra az érdekes portréra, amelyik különös s ritkaságszámba menő szerencsés vegyülete egy régi táblabírói karakternek, meg egy modern magyar, tehát feltétlen megbízható és példásan hűségű pénzügyembernek.

Sokszor megcsudáltam, hogy milyen szeretettel néz erős törésű szemüvegén át ez a bankdirektor a megszorult emberekre. Hogy ismeri a vidéki, egyszerű falusi embereknek minden fel és lefelé menő családi ágazatát, vagyoni viszonyait, apró jószágát, apai és anyai örökségét, egyszóval az egész anyagi és erkölcsi helyzetét. S milyen erős táblabírói hűséggel tud örködni a reábizottak fölött. Soha életében nem csinált semmi kétes kimenetelű pénzügyi „fogást“, ennél fogva soha a bizalmát senkinek meg nem rendítette s elérte azt a hihetetlen eredményt, hogy ma egész Erdélyben az ő kicsi bankja dicsekedhetik aránylagosan a legnagyobb bankbetéttel. Vegyük még hozzá, hogy ennek a ritkaságszámba menő bizalomnak nagyrészt éppen a román kis existenciák a legnagyobb bizonyosságai s ekkor már eléggé megismertük őt.

Egész eddigi életén át a nagyjelentőségű számoknak volt az embere. Erkölcsi komolyság készítette arra, hogy keressse a reálitásokat, hogy óvakodjon az illuzióktól, gazdagodási ábrándoktól, hogy materiális javakkal építse alá a vidéknek s bankjának existenciáját. És mégis megátalkodott idealista ma is, mert szent hittel csüng örökkévaló igazságo-

kon és szépségeken. Nincs magyar közügy, aminek ne ő volna a leglelkesebb támogatója.

Közéleti tevékenységét azonban leginkább a hunyadmegyei kálvinizmus dicsérheti dicsekedve. Hiszen maga is régi ároni székely papi család sarja, aki örökölte őseitől, hogy a materiális javakat alárendelje az örökkévaló értékeknek.

Ezért nem tudtuk agyonhallgatni az ő csendes és eltűnt jubileumát. És ebben a pár sorban nem magasztaltam én Bocz Somát, mert aki kálvinista a nem tud teremtménynek, embernek tenni tisztességet, de nagy hálát érezek és érezünk mindnyájan — mi szászvárosi magyarok — az Isten iránt, hogy Bocz Somát nekünk adta s igaz szívvvel kívánjuk, hogy tartsa is meg sokáig még a mi számunkra!

gf.

Hívó szó a református közönséghez.

Az őszi időszakkal — mint általában minden társadalmi alakulás — megkezdik tevékenységüket az egyházi szervezetek és ezek közt a Ref. Nőszövetség is. A tervbe vett karácsonyi női ipar kiállítás anyagára megkezdődtek a munka délutánok minden szerdán. A választmány legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy e munka órákat rövid biblia olvasással fogja bevezetni, ami által a szokásos biblia körök munkáját is ezek teljesítik.

Október 21-én d. u. 4. órakor istentisztelettel kapcsolatban lesz megtartva a rendes évi közgyűlés, melyre minden ref. nőt — asszonyokat és lányokat szeretettel meghív, sőt a munkájával rokonszenvező más felekezeti nőket is szívesen lát.

Majd október 28-án délelőtt az egyház ünnepli a reformáció emlékeztétét, este 6 órakor pedig megkezdődnek és aztán minden hónap utolsó vasárnapján megtartatnak a Nőszövetség által istentiszteleti jelleggel, protestáns egyszerűséggel, de lelki felüdülést nyújtó tartalommal rendezti szokott vallásos összejövetelek.

Minden reménység meg van, hogy október 28-ára már megfelelő helyiség fog rendelkezésére állani a rendes istentiszteletek és vallásos-estélyek megtartására. Az egyház és a Nőszövetség vezetősége előre is szeretettel kéri a hiveket, hogy kicsinyes előítéleteken felülemelkedve igyekezzenek tiszta szívök nemes érzéseit hozva, Isten hajlékává tenni bármely helyet, ahol Isten dicsőítésére és lelkünk építésére összejöhetünk. Minél nagyobb mértékben árasztotta el keserűséggel lelkünket az utóbbi idő: keressük annál nagyobb buzgósággal az örök Istenhez emelkedésnek és testvéri összetartásnak segítő, ápoló alkalmait.

HIREK.

Csillaghullató

Őszi éjszakán Ducika megkínzott teste, fájdalomtól meggyötört lelke, örök pihenőre tért. Hiába marasztotta három kicsi árvája, hiába többi szerettei, földi salaktól megtisztult lelke Istenhez repült. Ragyogó, dalos ifjúságába beleszólt a kérlelhetetlen halál s az Erdély földjéből, a messze idegenbe átplántált virág elsorvadt, elfonnyadt, mint virágtársai, melyeket alattomos őszi éjszakán meglepett a dér.

Duci elment s most a csillagpázsitos égben bolyong a lelke, mely itt lent a földön tele volt az élet szeretetével, tele dallal, kacagó jókedvvel, mely a derű aranyzállait szőtte az élet sötét szőnyegébe.

A roskasztó gyász terhe alatt visszatér az örök kérdés: Miért?

Vajjon miért támad az élet s miért tűnik el a nagy Végtelenségbe? Miért olyan az élet születése, mint csillag sugárzása s elmulása mint csillagok hullása?

Miért nem ragyog örök fényvel az élet, s miért szegélyezik a muló élet utját, csillogó könyecseppek?

Talán, ha nem volnának ezek a miértek nem is volna a csillagnak ragyogása. Élet-hullató őszi éjszakákon jobb csak az élet ragyogására emlékezni és csillaghulláskor soha sem kérdezni: Miért? —b—

— **Hírek a Hunyadi Ref. Egyházmegyéből.** A Hunyadi Ref. Egyházmegye e hó 18-án Déván tartja közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedőbb pontjai: az egyh. Nőszövetség megalakulása, egyházmegyei főgondnok választás, számvevő és egyházi tanácsbíró választások lesznek. Hír szerint a főgondnoki állásra a legnagyobb esélyei dr. Apáthy Árpád dévai földbirtokosnak vannak. Ezen a gyűlésen Kovács Lajos petrozsényi esperes is le fog köszönni állásáról. A tordosi ref. egyház új lelkészt kapott Szabó Endre személyében, kit a ref. püspök nézett ki helyettes lelkésznek. A fiatal, szimpátikus, kitűnően képzett lelképásztor, sweizi egyetemeken öregbítette theol. tanulmányait s külföldről hazajövet, egyenesen Tordosra neveztetett ki lelkésznek. A Kún-kollegium főgondnoka Cs. Lázár László, lapusnyaki nagybirtokos, leköszönt főgondnoki állásáról. Ugyancsak beadták lemondásukat az előjárósági tagságról: Bocz Soma és dr. Székely Ferenc előjárósági tagok is. Hír szerint az Igazgató Tanács javaslatot fog terjeszteni a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé a kollegiumi gondnokság időszerű átszervezésére vonatkozólag.

— **Halálozások.** Dr. Divéky Andorné sz. Deák Ida, életének 33-ik évében f. hó 4-én hosszas szenvedés után Csesztén (Csehszlovákia) meghalt. Elhunyt a Deák, Bartha, Dósa családokat döntötte mély gyászba. — Heller Antal őrnagy-karnagy súlyos szenvedés után Déván meghalt. Temetése f. hó 8-án volt nagy katonai pompával.

— **Magyarország megszüntette az átutazási vizumot minden állammal szemben és a beutazási vizumért csaknem egy pengőt számít fel.** A szakkörök bevonásával nagyszabású értekezletet tartottak a különböző mtiszteriumok kiküldöttei, melynek eredményeképp az átutazási forgalomban teljesen eltörlik a vizumkényszert, továbbá bárminő külföldi állampolgár vizum nélkül utazhat be és a határon egy pengőért megkapja a magyar vizumot. A Magyarországra tartózkodásra érkezők Budapesten beszerezhetik a vizumot. Az értekezlet határozatával még a minisztertanács is foglalkozni fog, de ezeknek az új szabályoknak az életbelépése kétségtelen. Magyarország e nagy horderejű újítással uttörő, Közép- és Kelet-Európa országai között. Remélhetőleg példáját az összes országok követni fogják.

— **Új képesítéshez kötött iparágak.** Az ipartügyi miniszter minisztertanácsi határozatából kifolyóan a még érvényben levő magyar ipartörvény 5. §-a alapján a női szabó női kalapdiszítő, női fodrász és fényképész iparokat a képesítéshez kötött iparágak közé sorolta, minélfogva mostantól kezdve mindazok, akik ez iparokban önállóan foglalkoznak, az ipartestületek kötelékébe tartoznak, tanoncaikat ott szegődtetik be, alkalmazottaikat

be- és kilépését ott jelentik be. A szűkszávu rendelet ezúttal sem elég világos, mert a női szabóipar eddig is a képesítéshez kötött iparok közé tartozott, de különbözött ettől a női ruha varrás, mint házi ipar, amely pedig mint ilyen, ha nem nyílt üzletben s nem állandó idegen munkaerő alkalmazásával folytatták, nem volt oly foglalkozásnak minősítve, amely az ipartörvény rendelkezése alá tartoznék. Féltünk attól, hogy a rendelet homályos szövegezését egyik másik hatóság és ipartestület fel fogja használni oly szegény nők megzaklatására, akik éjt nappallá téve, tisztességes munkában görnyedve eddig is alig tarthatták fenn magukat és hozzátartozóikat.

— **Astra mozgósínház.** Vasárnap, f. hó 14-én d. u. fél 5, és este fél 9 órakor vászonra kerül „A CSÁBITÓ“ című pazar kiállítású film. A főszerepben Charles Vanel, Maxodian és Dolly Davis. — Csütörtökön f. hó 18-án csak este fél 9 órakor „RIVIERA“ szenzációs film lesz bemutatva, Harry Liedtke-vel a főszerepben.

— **A szászvárosi róm. kath. Népszövetség** f. hó 21-én vasárnap delután 6 órakor tartja a róm. kath. iskola nagytermében a szokásos vallásos-estélyt, melyre minden érdeklődőt felekezeti különbség nélkül szívesen lát a rendezőség. Műsor: Énekszám: eladja a dalárda. Beszéd: tartja P. Vitéz Berád theol. tanár. Monolog: eladja Fülöp Mancsi. Felolvas a rákbetegségről dr. Sváby Ferdinánd elnök. Énekszám harmónium kísérettel: Tulván Kornélné urnő. Kísérik: Havadtőry J. és Decz N. urak. Német szavalt: elmondja Borza Lászlóné. Felolvasás: Breicha Emilné urnő. Szindarab. Előadják: Riebel Annuska k. a., Forray György, Ferenczy Árpád és Táborny Alfréd urak.

— **Hangverseny.** Hilda Dörner k. a. koncert énekesnő f. hó 20-án szombaton fél 9 órakor a „Transsylvania“ szálló termében tartja meg hangversenyét. Az estélyen közreműködnek még: Schelker Helmuth és Vigh Imre. Hilda Dörner énekművészete, a kiváló közreműködők s a nagy gonddal megválogatott program, biztosítják az estély sikerét.

— **Október hó 15-ikén kezdi meg** egy ideiglenes rádióleadó állomás működését Bukarestben. Az állomás nem is egész fél kilowattal dolgozik majd. Hullámhossza 401-6. A leadót csak a romániai apparátusok, külföldön pedig csak a legerősebb készülékek tudják felfogni. Egyébként még ez évben megkezdik a nagy leadó építését is, amely 12 kilowattal fog dolgozni. Remélhető, hogy a leadók működésével egyidőben győzni fog az illetékeseknél a jobb belátás s az engedélyek kiadását kisebbségek részére sem fogják ama bizonyos „megbízhatósági mérlegen“ hónapok hosszájá méricskелni.

— **Talált tárgy.** Egy fekete bőr női pénztárca találtatott a főtéri korzón. Igazolt tulajdonosa a Graffius gyógytárban átveheti.

— **Sport.** C. S. Orăștie — S. P. C. Deva. 5:3 (3:1). A Dévai Iskola csapata itt Szászvárosban tartotta a reváns mérkőzését a helybeli C. S. O. jól megszervezett csapatával szemben. Habár a C. S. O. két tartalékolttal játékosan kellett kiállnia, így is szép és stílusos játékot produkált, s úgy az első mint a második félidőben állandó fölénybe volt. Az S. P. C.-nek egyetlen golja, kettő tizenegyesből és egy szigorított szabadrugásból került ki. A csapatból kiváltak játékkukkal: Ghelmerian, Prosek, Izsák II. és Czéteni I. Góllövők: Czéteni I. 1., Mohay 1., Bőjte 1., Czéteni II. 2. voltak. Am.

— **A vasuton utazóknak ezentul személyazonossági igazolványt kell magukkal vinniök.** A CFR.-nek szól így a legújabb rendelete. Az igazoltatásra természetesen a vasut kísérő személyzetének van joga.

— **Az árvák pénzét Bukarestbe viszik.** Rendelet érkezett az árvaszéket és árvapénztárt helyettesítő hatóságokhoz, amely arról intézkedik, hogy az árvák minden pénzét be kell szállítani Bukarestbe, ott fogják ezután központilag kezelni. A rendelet meghagyja, hogy az árvai pénzekből kihelyezett kölcsönöket be kell hajtani, Ez a rendelet, amelyet megindokolni semmivel sem lehet, hátrányos az árvákra, akik — amint a bukaresti központi kezelési rendszereket ismerjük, — sokkal nehezebben fognak hozzá juthatni pénzhez, ha iskolai-, ruházati- vagy bármiféle más célból arra szükségük van. Olyan távol, nagy tömegbe összehalmozva könnyebben ki van téve az elkallódás veszedelmének, de azonkívül is a bukaresti központ még annál is kevesebb kamatot fizet, mint amennyit ez ideig kaptak tőkék után az árvák. De különösen súlyos helyzetet teremt ezen rendelkezés azokra, akik árvaszéki kölcsönöket kaptak. Ezek a legolcsóbb, legkényelmesebb kölcsönök voltak, honnan vegyék az adósok a pénzt a mai viszonyok között azok visszafizetésére. Ez a rendelkezés is éppen olyan súlyos, indokolatlan és káros az árvaszékre, mint az árvaszékek felosztása.

— **Értesítés.** A „Szászvárosi Könyvnyomde R-t.“ igazgatósága ez uton értesíti a részvényeseket, hogy részvényeiket szíveskedjenek megtartani, és óvakodjanak a potom áron való eladástól, mert bár osztalékot ez idén a R-t. nem adhatott, — a részvények nem veszítettek értékükből, sőt felszámolás esetén a jelenlegi árfolyamon felül a kétszeresét, esetleg a háromszorosát is meg fogják érni.

— **Jól eső örömmel regisztráljuk,** hogy a „Faragó & Gross“ helybeli vegyészeti gyár már eddig is széleskörben ismert és főleg tudóvész, érlemeszesedés, görvélykór, általános testi gyengeség esetében oly kitűnően bevált korszavas készítménye a „Persicol“ a lupusos betegek végzett kísérletek és azoknak feltűnően kedvező eredmények alapján a kolozsvári dermatológiai klinika figyelmét is magára vonta, mely egy szélesebb alapokra fektetett tudományos kísérletezés céljaira a Persicolból egy nagyobb megrendelést is tett. Amennyiben a további kísérletezések fedni fogják az eddigi eredményeket, a legszélesebb körű perspektiva fog eme kiváló készítmény előtt megnyílni, annál is inkább, mert tutvalevőleg a lupusos megbetegedés eddig mint gyógyíthatatlan szerepelt orvosi körökben.

Hatan bandukoltak

az országut porában, nagyapa, fiu, felesége, két négy és öt éves fiucska s anyja kebelén egy pár hónapos csecsemő. Az asszony béna volt és beteg. Egy kis négykerekű taligán húzta a 70 éves nagyapa és a férje. A kicsi gyerekek jobb és bal oldalról belekapaszkodtak a férfiakba. Elfáradt lábacskaik mélyen szántotta az országut porát. A ragyogó őszi napsugárzásban fekete árnyékként haladt előre a kicsiny csapat. A pusztulásnak és szomorúságnak, a Gorkiji nyomornak gyászos völgyéből, Vulkánból vitte őket a kenyértelenség, Nagyapónak tordai vityilója felé. A fekete gyémánt hazájában már nem termett meg számukra a mindennapi kenyér. Mindenüket eladogatták már, várva a megváltó Holnapot, mely munkát hoz és kenyere-

ret ad. De a Holnap nem akart felvirradni s nekik már nem volt mit eladni s akkor megindultak. Kisérőjük a nyomor volt, mely nem tágitott tőlük. Hol előttük járt, hol nyomukat követte, de mindig velük volt. Nappal csak a kenyérré gondoltak s hosszú őszi éjszakákon, valahol az árok szélén arról álmodtak, — nyugösen, éhesen a kicsinyek, siró keserűséggel a nagyok. Az országuttól jobbra és balra, ameddig a szem ellátott sok-sok kenyér termelt, de másnak. Az elhullott buzaszemekből vigan lakmároztak Isten madárkái, csak éppen az Isten képére teremtettk Embernek volt száraz a torka, üres a gyomra és siró-rivó busulással tele a szive.

És így mentek szegények mindig csak tovább. Űzte, hajtotta őket a vágy a kenyérért. Már nem érezték a déli nap enyhe sugárzását, az éjszakák hideg sötétségét, káprázó szemük előtt a végtelenségbe kigyózott az élet utja, melynek végében messze, nagyon messze, a csalódka délibáb terített asztalokat táncoltatott, duzzadó fehér, omlós kenyérral megakva. A ma erejével huzta magához a játszi délibáb az élet számkivetettjeit. A hosszú ut feltörte a kicsinyek parányi lábát s a nagy kövér könyecseppek gyémánt szikrázását nehéz sarcseppé porosította az országút piszka. S a szerencsétlen nyomorultakhoz nem hajolt le senki. Az emberek nem látták meg őket s az Isten elfordult tőlük, pedig testvérei voltak az embereknek s válogatott teremtményei az Urnak, s még sem volt senkijök ki felemelje őket, ki lágy, segítő öleléssel megmutatta volna nekik a nyomorból kivezető utat.

Oh hányan bandukolnak még Vulkán és Torda a két reménytelenség, két polusa között az élet országútján. Nyomukat elfujja a szél, legördülő veritéküket, hulló könnyeiket, beissza nyomtalanul az utnak a pora.

Hosszu menetben, egyre növekedő számban haladnak az életen keresztül a Nyomornak láncra vert rabszolgái. Siró kétségbeesés, lelket átforgató elkeseredés, terített asztalnak, meleg otthonnak víziós képe üzi hajtja őket mindig csak előre.

Vajjon mikor lesz a Nyomornak megállása s vajjon Isten vagy ember lesz az, ki e szomorú árnyaknak megmutatja az utat a Nap felé. —b—

Hires anekdoták.

Milton egyszerre vesztette el feleségét és szemvilágát.

De azért harmadszor is megnősült.

Egy barátja csodálkozott előtte, hogy vak létére mint kaphatott feleséget. Ő így válaszolt:

— Mit csodálkozol, barátom? Csak még süketnek kellene lennem s akkor én lennék Anglia legjobb partija.

Máskor azt kérdezték tőle, hogy az angol trónörökös miért léphet trónra már tizenöt éves korában s miért nem házassodhatik meg tizennyolcéves kora előtt.

— A költő ezt felelte:

— Mert sokkal könnyebb kormányozni egy országot, mint egy nőt.

•••

Dumas Sándornak valaki szemére lobbantotta, hogy ereiben fekete vér folyik.

— Az igaz, — mondta, — az apám mulatt volt, nagyapám néger s az ősapám majom. Az én családom ott kezdődik, ahol az öné végződik.

*

Viktor Hugónak egy alkalommal levelet kézbesített a posta, melyen csak ez a címzés volt: „Franciaország legnagyobb költőjének“.

A költő nem nyitotta ki a levelet, hanem elküldte Lamartine-nak, aki viszont visszaküldte neki. Sokáig folytatták ezt az udvariassági játékot, míg végre valamelyikük kinyitotta. Hogy melyikük, arról nem tesz említést a tapintatos irodalomtörténet.

Victor Hugó mondta ezt a finom elméséget is:

— A nő talány: megfejtése a gyermek.

Meghívó.

A PISKII TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG XIV. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1928. évi október hó 28-án délután 4 órakor tartja meg a piskii ref. papilak helyiségében, melyre a t. részvényesek ezenel tisztelettel meghívotnak.

Ha 1928. évi október hó 28. án a t. részvényesek az alapszabályok 20. § a által megállapított számban és a kellő számú részvények képviselőjében meg nem jelenének, az esetben a közgyűlés már most 1928. évi november hó 4-én délután 4 órára ugyanoda egybehivatik, amikor is a napirend, tekintet nélkül a megjelenők és az általuk képviselt részvényesek számára, jogérvényesen le fog tárgyalatni.

NAPIREND:

1. Elnöki megnyitó, határozatképesség megállapítása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Felszámolóok jelentése a felszámolás megtörténtéről.
4. Felszámolóok díjazása.
5. Felügyelő-bizottság jelentése.
6. Az 1924—28. évi mérlegek megállapítása és a felmentvény megadása.
7. Az intézet megszűnésének kimondása.
8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

*

A mérlegek és zárszámadások, valamint a felszámolási és felügyelő-bizottság jelentései a közgyűlés előtt 8 napon át d. e. 10—12-ig a piskii ref. papilakban megtekinthetők.

Szakácsnét keresek azonnali belépésre. Colonel JEKELI.

A Lobstein-féle emeletes „Villa“, ugyszintén a 33 év óta fennálló fűszer- és lisztüzlet szabad kézből **eladó.** 32 2—2

Őszi és téli DIVATLAPOK kaphatók a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. könyv- és papirkereskedésében.

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:		Piski felé indul:	
243 sz. Személyvonat	129	133	órákor
239 " " "	812	816	"
241 " " "	1751	1754	"
21 " Gyors " "	945	946	"
5 " Express " "	209	210	"

Piski felől érkezik:		Tövis felé indul:	
244 sz. Személyvonat	348	350	órákor
240 " " "	1102	1106	"
242 " " "	1937	1940	"
6 " Express " "	439	440	"
22 " Gyors " "	2108	2110	"

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:		Alkenyérig indul:	
Munkásvonat	501	502	órákor
"	1720	1721	"
Alkenyérrel érkezik:		Piskitig indul:	
Munkásvonat	610	611	órákor
"	1901	1902	"

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Légköri zavarok nem bántják,
s a legtökéletesebb
műélvezetben lesz része, ha

Parlophon
grammaphonon

Parlophon
lemezekről

hallgatja otthonában a
világ legnagyobb művészeit.

E világhírű márka gyártmányai
feltűnő olcsó árban a
„Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“
papirkereskedésében kaphatók

Cenzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!